ΑΣ1.98

Η ΠΟΙΗΤΡΙΑ ΒΙΚΤΩΡΙΑ ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

Σεμνά, ἀθόρυβα, ὅπως κινεῖται πάντα ἡ Βικτωρία Θεοδώρου ἦρθε στήν Κύπρο νά κάνει τό "προσκύνημα" της ὅπως τό λέει, πού τό σχεδίαζε ἀπό τίς πρῶτες μέρες μετά τήν εἰσβολή καί πού τώρα μόλις κατάφερε νά τό πραγματοποιήσει. Καί ἄν δέν ἦταν μερικοί φίλοι πού θέλησαν νά δώσουν τήν παρουσία της στή δημοσιότητα, θά περνοῦσε ἐντελῶς ἀπαρατήρητη, σάν ἕνας ὁποιοσδήποτε τουρίστας ἀπό τήν Ἑλλάδα.

Ἡ Βικτωρία Θεοδώρου, ἡ τρυφερή αὐτή ποιήτρια τῶν ἁπλῶν πραγμάτων καί τοῦ λιτοῦ λόγου πολύ λίγο εἶναι γνωστή στό κυπριακό κοινό. Κι' ὅμως στό χῶρο τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων κατέχει μιά ξεχωριστή θέση τόσο γιά τό πυκνόν τῆς ποίησης της ὅσο καί γιά τήν ἀξιοπρεπῆ καί ἀγωνιστική της στάση μέσα στά πιό δυσκολα χρόνια τῆς Ἑλλάδας. Νεαρή πρωτοεμφανίστηκε ποιήτρια τῆς φιλολογίας, ριχτηκε στό μαρτύριο τῆς ἐξορίας γιά τέσσερα ὁλόκληρα χρόνια στό Τρικέρι καί στή Μακρόνησο, τόν ἴδιο καιρό πού ὁ ἄλλος μεγάλος μας ὁ Γιάννης Ρίτσος βρισκόταν στό "ιδιο ἐρημονήσι, σ' ἄλλο στρατόπεδο. Τά χρόνια τῶν στρατοπέδων, αὐτή τή ντροπή τῆς Ἑλλάδας τά περιγράφουν στίς σημειώσεις τους ἑφτά γυναίκες πού κρατοῦσαν κρυφά στήν ἐξορία, ἀνάμεσά τους καί ἡ Βικτωρία Θεοδώρου, πού ἀνάλαβε κι' ὅλη τή φροντίδα τῆς ἔκδοσης τους σέ βιβλίο, μέ τόν τίτλο Στρατόπεδα Γυναικῶν, τό 1974.

Ἡ λιγνή, μικρόσωμη αὐτή κοπέλα, πού λές καί θά τήν πάρει ὁ ἀέρας σήκωσε στούς ἀδύνατους ὤμους της τίς κακουχίες καί τά βάσανα τῆς ἐξορίας, ἀλλά δέ λύγισε, δέν ὑπόγραφε. Κι' αὐτό ἦταν ἀρκετό γιά νά βρίσκεται στή μπούκα τοῦ κανονιοῦ ὅλα τά χρόνια πού ἀκολούθησαν, καί κυρίως στή διάρκεια τῆς δικτατορίας. Ὁ σύζυγός της ἔχασε τή δουλειά του στό Ὑπουργεῖο Δικαιοσύνης ὅπου εἶχε πολύ ψηλή θέση.

Τό 1957, ἡ Βικτωρία πρωτοπαρουσιάστηκε στά ἑλληνικά γράμματα μέ τή συλλογή Ποιήματα. Ἀκολουθοῦν ἄλλες πέντε ποιητικές συλλογές. Κατώφλι καί παράθυρο, Ὀρεινό προάστειο, Τό λαγοῦτο, Ἡ Ἐκδρομή, τό Ἐγκώμιο. Ὅλα τά χαρακτηρίζει τρυφερότητα, ἀγάπη στή ζωή ἀλλά καί μιά διάχυτη μελαγχολία, κατάλοιπο τῆς πίκρας γιά τά βάσανα τῆς Ἑλλάδας. Τήν ποίηση της τήν χαιρέτισαν οἱ πιό ἐξέχοντες κριτικοί τῆς χώρας, ἀνάμεσά τους ὁ Μάρκος Αὐγέρης ὁ Τάσος Λειβαδίτης, ὁ Καραντώνης.

Τώρα ἡ Βικτωρία Θεοδώρου βρίσκεται στήν Κύπρο. Συγκινημένη πού ἀντικρύζει ἀπό κοντά τόν τόπο πού τόσο ἀγάπησε, βρίσκει συνέχεια ὁμοιότητες μέ τήν ἀγαπημένη ἰδιαίτερη της πατρίδα, τήν Κρήτη. Στό τοπίο, στή βλάστηση, στούς ἀνθρώπους, προπαντός στούς ἀνθρώπους. "Οἱ ἄνθρωποι σας ἔχουν κατι τό καθαρό στά μάτια τους, ἔχουν μιά τιμιότητα, μιά ἀγνότητα, μιά ἀξιοπρέπεια." Καταβυθίζεται μέ τούς παλιούς ἀνθρώπους στό δρόμο, μέ τούς ἀγρότες, ἐνδιαφέρεται γιά ὅλα ἀπό τά πιό κοινά πράγματα, γιά τό πῶς γίνεται τό κρασί ἤ τό χαλλούμι, ὡς τήν πολιτική κατάσταση, τά προβλήματα τῶν προσφύγων καί τῶν ἀγνοουμένων. Θέλει νά μαζέψει ὅσο τό δυνατό πιό πολύ ὑλικό γιά νά τό μεταφέρει μαζί της, μετουσιώνοντάς το σέ τέχνη.

Ἀπό τήν πρώτη μέρα πού πάτησε τό πόδι της στήν Κύπρο πῆρε νά διαβάζει κυπριακή ποίηση. Γνώστης τῆς ἑλλαδικῆς ποίησης ὅσο λίγοι πνευματικοί ἄνθρωποι τῆς Ἑλλάδας

τα πού θά βρεῖ στό δρόμο, ἕνα κομματάκι δυόσμο." Ὅσους ὑβίσκους ἔχετε στήν Κύπρο, ὁ ὑβίσκος εἶναι τό ἀγαπημένο μου λουλούδι". Κι' ὕστερα πάλι οἱ παρομοιώσεις. " Τό χῶμα σας, ΧΧΧΧΧΧΧΧΧΧΧΧΧΧΧΧΧΧΧΧΧΧΧΧ, ἴδιο μέ τῆς Κρήτης. Οἱ ἐλιές, οἱ χαρουπιές, τ' ἀμπέλια! Μόνο πού τά βουνά σας εἶναι κάπως πιό μαλακά; δέν ἔχουν τή ν ἀγριάδα τοῦ κρητικοῦ βουνοῦ." Ἤ λέμε πώς ὁ Πενταδάκτυλος εἶναι πιό ἄγριος, πιό πορῆφανος ἀπό τ' Τρόοδος, ἀλλά βρίσκεται φιλωμένος.

Μέρα μέ τή μέρα, ρώτημα μέ τό ρώτημα ἡ Νικτωρία Θεοδώρου γίνεται ὅλο καί πιό δική μας. Καί τήν τέταρτη μέρα τῆς παραμονῆς της στ' νησί ἔγραφε κι' ὅλας τό πρῶτο ποίημα. Ὁ χαρίζει στί λαί τῆς Κύπρου, δημοσιεύοντας το στή Χαραυγή. Καλωσορίζουμε τήν ποιήτρια βικτωρία Θεοδώρου στό νησί. Ἔτσιες παρουσίες, εἶναι σάν δροσερό νερό πάνω στή ξεραμένη γῆ μας. Ἡ πληγωμένη Κύπρος, ἔχει ἀνάγκη ἀπό το βάλσαμο ΧΧ τῆς πνευματικῆς παρουσίας τῆς Ἑλλάδας. Τόπαμε καί τό ξαναλέμε. Στόν οἰκονομικό τομέα κάναμε βαθμούς. τά ὑλικά προβλήματα ἕνα ἕνα τά λύνομε. Στόν τομέα ὅμως τῆς σκέψης ΧΧΧΧ χρειαζόμαστε βοήθεια. ΧΧΧΧΧΧΧΧ καί εἰ πιό φυσικό νά τήν ἀναζητᾶμε ἀὐτή τή βοήθεια ἀπό τό κι' συγγενικό μας χῶρο, τόν χῶρο τῆς Ἑλλάδας. Δυστυχως ὅμως ἡ ἀνταπόκριση μέχρι τώρα δέν ἦταν πολύ πλούσια. Γι' αὐτό καί παρουσίες σάν τῆς Βικτωρίας Θεοδώρου μᾶς κάνουν νά χαιρόμαστε ἰδιαίτερα. Καί νά περιμένουμε τή συνέχεια. Βικτωρία, ἡ Κύπρος σέ καλοσωρίζει.

ΕΛΝΗ ΠΑΙΟΝΙΔΟΥ